

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 24.02.2025 р. №2)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «26» лютого 2025 р. № 78

ПІГОДЖЕНО

Проректор

Олена ЧАСНІКОВА

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ДОПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ
З ІНОЗЕМНИХ МОВ»
для учителів іноземних мов**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дана освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 року № 904, Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, доповнених і затверджених відділом сучасних мов Ради Європи у 2018 році, професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800, та в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», постанови від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний вчитель англійської мови закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої програми:

Ознайомлення слухачів з профільним навчанням як видом диференційованого навчання, яке передбачає врахування освітніх потреб, нахилів і здібностей учнів та створення умов для навчання старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, розвиток професійних компетентностей учителів (викладачів) англійської мови. Навчання за програмою дає можливість розкрити найбільш результативні форми, методи й прийоми навчання на заняттях з іноземних мов, забезпечити розвиток професійних компетентностей слухачів курсів підвищення кваліфікації та сприяти розвитку інформаційно-цифрової компетентності вчителів (викладачів) щодо використання електронних освітніх ресурсів та цифрових застосунків в освітньому процесі для задоволення потреб усіх учасників освітнього процесу.

Основні завдання:

- ознайомити учителів (викладачів) з особливостями організації освітнього процесу на заняттях з іноземних мов в умовах профільної освіти;
- розвивати загальні та професійні компетентності учителів (викладачів) іноземних мов в профільній освіті.
- сприяти розвитку емоційного інтелекту, креативного мислення, проєктної діяльності для організації освітнього процесу з іноземних мов;
- забезпечити розвиток інформаційно-цифрової компетентності учителів (викладачів) іноземних мов закладів загальної середньої освіти;

- ознайомити учителів (викладачів) англійської мови з сучасними цифровими застосунками, які можна інтегрувати у навчальний процес допрофільної та профільної школи;
- сприяти впровадженню методів гейміфікації, проєктної діяльності та оцінювання з використанням цифрових засобів;
- збагатити досвід педагогів інтеграцією новітніх технологій (STEAM, CLIL) у традиційні форми навчання.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою

Вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть бути перенесені в інші теми в залежності від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- **для очного навчання:** мультимедійний проєктор; ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, спеціалізоване програмне забезпечення для інтерактивної дошки; швидкісний інтернет-канал для використання під час занять відповідних онлайн-ресурсів;
- **для дистанційного навчання:** комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа суб'єкта підвищення кваліфікації, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- стратегії і пріоритетних напрямів державної політики в галузі освіти та забезпечення якості освіти;
- особливостей організації освітнього процесу з іноземних мов в закладах загальної середньої освіти та сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері базової середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- концептуальних засад розвитку цифрових компетентностей;
- можливостей використання цифрових ресурсів у навчальному процесі;

Уміння:

- обирати ефективні форми, методи і прийоми роботи для організації сучасного освітнього процесу з іноземних мов;
- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- використовувати сучасні цифрові інструменти та технології для планування та проведення уроків іноземних мов;
- інтегрувати електронні освітні ресурси у змішане, дистанційне, очне навчання;
- використовувати цифрові платформи та застосунки для формувального та підсумкового оцінювання;
- використовувати цифрові інструменти для власного професійного розвитку.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;

- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- позитивне ставлення до інновацій у викладанні, гнучкість і відкритість до нових підходів;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів;
- важливість безперервного професійного розвитку та навчання впродовж життя.

Розробники освітньої програми	Редченко Тетяна Володимирівна , старший викладач кафедри суспільно-гуманітарної освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»		
Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Організація допрофільного навчання з іноземних мов»		
Мета програми	Ознайомити слухачів з допрофільним та профільним навчанням мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти; розкрити найбільш результативні форми, методи й прийоми навчання на уроках іноземної мови; забезпечити розвиток професійних компетентностей слухачів курсів підвищення кваліфікації; сприяти розвитку вчителів (викладачів) щодо використання електронних освітніх ресурсів та цифрових застосунків в освітньому процесі, створення безпечного електронного освітнього середовища, що сприяє інтерактивному та індивідуалізованому навчанню, розробки інноваційних освітніх продуктів і впровадженню нових підходів до формування навичок 21-го століття.		
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі (викладачі) іноземних мов		
Зміст освітньої програми	Модуль І		4
	<i>Інваріантна частина</i>		4
	1.1	<i>Вступ до теми</i> Новітні тренди і технології у навчанні іноземних мов	2
	1.2	Нормативно-правове та програмне забезпечення вивчення іноземних мов у допрофільній школі	2
	<i>Варіативна частина</i>		4
	1.3	Міжнародні освітні проекти і програми	2
	1.4	Забезпечення особистісних кордонів в умовах дистанційного навчання	2
	Модуль ІІ		
	<i>Інваріантна частина</i>		8

	2.1	Цифрові інструменти для ефективного оцінювання учнів у 8-9 класах НУШ	4
	2.2	Формування активного словникового запасу учнів у процесі вивчення англійської мови на етапі допрофільного навчання	2
	2.3	Метод проєктів з використанням цифрових застосунків на уроках іноземних мов у допрофільній школі	2
	Варіативна частина		4
	2.4	Використання штучного інтелекту в освітньому процесі з іноземних мов	4
	2.5	Використання ресурсів мережі Інтернет на заняттях іноземної мови	4
	Модуль III		
	Інваріантна частина		12
	3.1	Навчання продуктивних мовних вмінь з використанням цифрових застосунків у 8-9 класах НУШ	2
	3.2	Навчання рецептивних мовних вмінь з використанням цифрових застосунків у 8-9 класах НУШ	2
	3.3	Ціннісні орієнтири НУШ і базові моральні цінності національно-культурної ідентичності	2
	3.4	Візуалізація навчального матеріалу в освітньому процесі	2
	3.5	Український освітній контент на заняттях англійської мови	2
	3.6	Використання дидактичних ігор у процесі вивчення іноземних мов за дистанційною формою	2
	Варіативна частина		4
	3.7	Розвиток пізнавальної активності учнів шляхом використання онлайнових ігор	2
	3.8	Пошукові системи: використання навчальних матеріалів Інтернету в освітньому процесі	2
	Модуль IV		2
	4.1	Тематична дискусія з питань особливостей викладання іноземних мов на етапі допрофільного навчання НУШ	2
	Усього: 30 годин		30
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	1 кредит ЄКТС (26 аудиторних годин, 4 години – самостійна робота)		
Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації		

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7); А3 Інформаційно-цифрова компетентність (А3.1, А3.2, А3.3); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проєктувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)
Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей
Особа (особи), які виконують освітню програму	Скрипчук Н.В. Бендерець Н.М. Редченко Т.В. Бендерець Ю.Ю. Плівачук К.В. Загурська С.М.
Строки виконання програми	Календарний рік
Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09100)
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Модуль 1.

Тема 1.1. Новітні тренди і технології у навчанні іноземних мов. (2 год.).

Основні питання, що розглядаються, стосуються інтеграції технологій, інноваційних стратегій навчання та необхідності неперервного професійного розвитку вчителів. Ключові

пункти включають впровадження інтерактивних та комунікативних технологій, використання платформ та інструментів навчання на основі ІІІ, гейміфікація навчального процесу, медіація та навички 21 століття.

Тема 1.2. Нормативно-правове та програмне забезпечення вивчення іноземних мов. (2 год.).

Огляд та аналіз Державних стандартів, модельних навчальних програм з іноземних мов. Мета мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта). Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Відповідність вимогам Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Розроблення навчальних програм на основі модельних навчальних програм.

Тема 1.3. Міжнародні освітні проєкти і програми. (2 год.).

Співпраця з Британською Радою в Україні, Гете-інститутом в Україні, Посольством Франції в Україні, міжнародними освітніми організаціями, фондами, фундаціями. Заходи іноземних видавництв для вчителів. Проєкти та конкурси для педагогів та учнів. Проєкти Британської Ради «Навчання і викладання у важкі часи», «SWITLO».

Тема 1.4. Забезпечення особистісних кордонів в умовах дистанційного навчання. (2 год.).

Поняття про особистісні кордони; ознаки порушення кордонів; дієві методи збереження кордонів особистості. Культура дистанційної комунікації - цифровий етикет ХХІ ст.

Модуль 2.

Тема 2.1. Інструменти впровадження медіаграмотності в освітній процес. Цифрові інструменти для ефективного оцінювання учнів (2 год.).

Поняття "медіаграмотність", "критичне мислення". Вправи, ігри, вікторини, що формують медіаграмотність. Тулбокс вправ від АУП.

Тема 2.2. Формування активного словникового запасу учнів у процесі вивчення англійської мови. (2 год.).

Учасники знайомляться із сучасними стратегіями та методами формування активного словникового запасу в учнів під час вивчення англійської мови, а також отримують практичні інструменти для ефективного розвитку лексичної компетентності. Розглянуть інноваційні методи, прийоми та техніки запам'ятовування й використання лексичних одиниць, способи створення сприятливого мовного середовища для активного засвоєння лексики. Вчителі отримають готові практичні інструменти (ігри, вправи, онлайн-ресурси) для використання на уроках; будуть здатні створювати умови для використання вивченої лексики у природному мовному контексті.

Тема 2.3. Метод проєктів з використанням цифрових застосунків. (4 год.).

Мета заняття - ознайомити слухачів з основами методу проєктів, продемонструвати його ефективність у навчальному процесі та розкрити потенціал використання цифрових інструментів для створення, організації та презентації навчальних проєктів.

Тема 2.4. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі з іноземних мов. (4 год.).

Заняття "Використання штучного інтелекту в освітньому процесі з іноземних мов" розкриває можливості застосування технологій АІ для покращення вивчення мов. Розглядаються інструменти штучного інтелекту, такі як платформи для інтерактивного навчання, автоматизовані перевірки завдань, чат-боти для практики розмовної мови, персоналізовані рекомендації для учнів. Обговорюється, як ці технології сприяють індивідуалізації навчання, підвищують зацікавленість учнів та надають можливість практики

в реальному часі. Протидія дезінформації: від критичного мислення до цифрової безпеки.

Поняття "дезінформація", "цифрова безпека", "діпфейк". Як безпечно поводитися в цифровому інформаційному просторі.

Тема 2.5. Використання ресурсів мережі Інтернет на заняттях іноземної мови. (2 год.).

Ресурси для викладання іноземних мов. Переваги і можливості використання автентичних матеріалів. Платформи для створення інтерактивних завдань Quizlet, LearningApps, Kahoot, Wordwall.

Модуль III

Тема 3.1. Формування продуктивних мовних умінь з використанням цифрових застосунків. (2 год.).

На занятті розглядаються методи формування продуктивних мовних умінь (говоріння та письма) із залученням цифрових інструментів, таких як інтерактивні платформи, мобільні додатки та онлайн-ресурси. Учасники дізнаються, як застосовувати такі інструменти для розвитку комунікативної компетентності, зокрема для створення діалогів, написання текстів, участі в інтерактивних завданнях та проєктах.

Тема 3.2. Навчання рецептивних видів мовленнєвої діяльності з використанням цифрових застосунків. (2 год.).

Метою заняття є формування у слухачів навичок ефективного використання цифрових технологій для розвитку рецептивних видів мовленнєвої діяльності, таких як слухання та читання. У процесі навчання особлива увага приділяється інтеграції сучасних цифрових інструментів та застосунків, що сприяють кращому засвоєнню мовних матеріалів, розвитку навичок розуміння текстів та аудіо-матеріалів різного рівня складності. Учасники познайомляться з платформами та додатками для аудіовізуального навчання, що дозволяють інтерактивно взаємодіяти з матеріалом, а також з методиками створення та використання цифрових ресурсів для поліпшення рецептивних навичок. Розглядатимуться такі інструменти як онлайн-тести, мобільні додатки для розвитку слухового сприймання, платформи для читання електронних книг, мобільні застосунки.

Тема 3.3. Розвиток загальнокультурної компетентності особистості в контексті ціннісного потенціалу Нової української школи. (2 год.).

Культурологічний і ціннісний вимір НУШ. Загальнокультурна компетентність особистості як ключова компетентність у розвитку духовно моральних цінностей в умовах реформи НУШ. Загальнокультурна компетентність як здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва.

Тема 3.4. Візуалізація навчального матеріалу в освітньому процесі. (4 год.).

Основні види візуалізації та їх використання на уроках. Цифрові інструменти для створення візуального контенту.

Тема 3.5. Український освітній контент на заняттях англійської мови. (2 год.).

Української національна ідентичність. Громадянська ідентичність. Вправи для розвитку української національної ідентичності на уроках англійської мови. Використання сучасних цифрових технологій для створення освітнього контенту.

Тема 3.6. Використання дидактичних ігор у процесі вивчення іноземних мов за дистанційною формою. (2 год.).

Аналіз різноманітних ігрових платформ. Створення матеріалу до дистанційного уроку. Домашні завдання – це весело. Використання ігрових платформ для забезпечення якісного

освітнього процесу.

Тема 3.7. Інтеграція умінь і навичок на заняттях англійської мови. (2 год.).

Формування професійних компетентностей педагогів із питань основного інструментарію, необхідного для розроблення інтегрованого уроку, та умов і особливостей його проведення в сучасній школі.

Тема 3.8. Пошукові системи та їх використання у навчальному процесі. Застосування штучного інтелекту в професійній діяльності вчителя. (2 год.).

Поняття про ШІ. Нейромережі. Сервіси, що працюють на базі ШІ. Створення презентацій, зображень, звуку, відео, анімацій.

Тема 4. Тематична дискусія з питань викладання іноземних мов на етапі допрофільного навчання (2 год.).

Питання для самостійного опрацювання:

1. Які компетентності мають формуватися у здобувачів освіти на кожному з етапів (допрофільному і профільному)? Як організувати індивідуальну освітню траєкторію для учня в умовах профільного навчання?
2. Які форми навчання найбільш ефективні для профільного вивчення іноземних мов? Які є міжнародні практики організації профільного навчання іноземних мов, і чи можна їх адаптувати в українських умовах?
3. Як забезпечити наступність між базовим, допрофільним та профільним рівнями вивчення іноземної мови?
4. Як адаптувати навчальні матеріали до рівня учнів у профільному класі?
5. Які інноваційні підходи до навчання іноземної мови можуть бути ефективними у профільних класах?
6. Як оцінити результативність профільного навчання іноземної мови?
7. Які форми співпраці з батьками можуть сприяти кращій організації профільного навчання?
8. Яким чином варто організовувати позакласну роботу з іноземної мови в рамках профільного навчання?
9. Яку роль відіграє міжпредметна інтеграція в процесі профільного вивчення іноземних мов?
10. Як педагогам здійснювати самооцінювання своєї професійної діяльності в контексті допрофільної та профільної підготовки?

Рекомендовані джерела

1. Basque J. La conception de cours à distance. Une réflexion. URL: <http://surl.li/eakwq>
2. Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs. URL: www.coe.int/lang-cecr
3. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
4. Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. URL: www.coe.int/lang-cefr
5. Heick.T. The Characteristics of a Highly Effective Learning Environment. URL: <http://surl.li/eakxu>
6. Profil européen pour la formation des enseignants de langue étrangère : un cadre de référence (Le Guide). URL: <http://surl.li/ealao>

7. Smit R. Formative Beurteilung im kompetenz- und standardorientierten Unterricht. URL: <http://surl.li/eakye>
8. What Is Flipped Learning? URL: <http://surl.li/eakyu>
9. Yarborough C. and FedescoH. Motivating Students. URL: <http://surl.li/earpm>
10. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
11. Аксініна І., Войтанішек О., Саніна О. Педагогічний коучинг: новація в шкільному менеджменті. *Директор школи*. Київ: Шкільний світ, 2018. № 23-24. С. 10-20.
12. Андрющенко О. О. Сутність феномену «рефлексивні вміння педагога». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2016. Вип. 51 (104). С. 67-73.
13. Аносов І. П., Елькін М. В., Головкова М. М., Коробченко А. А. Основи науково-педагогічних досліджень : навч. посіб. Мелітополь : Видавн. будинок ММД, 2015. 218 с. URL: <https://cutt.ly/OboAZIy>.
14. Бахтіна Г. П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.
15. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
16. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія]. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
17. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ : Державна служба якості освіти, 2019. 240 с. URL: <https://bit.ly/3WgK1Ou>
18. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В., Чуєв П.М. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3BypwoI>
19. Богосвятська А., Кудрик Л. Комунікативна компетентність педагога-коуча. *Зарубіжна література в школах України*. 2020. № 4. С. 12-17.
20. Бузько В. Л. Інтегральна педагогічна технологія на уроках фізики. *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми природничо-математичної освіти в середній і вищій школі»*. Херсон : Грінь Д. С., 2014. С. 160-162.
21. Взаємодія у школі: 6 прикладів змін через партнерство. Посібник МОН України URL: https://38d34c07-6455-4caa-9ab77d37e22181e3.filesusr.com/ugd/417f51_002e0e562bd04458b040e24238550_cd8.pdf
22. Вовняко Т. С. Розвиток творчих здібностей. Заняття з елементами тренінгу з підлітками. *Психолог*. 2015. № 9-10. С. 27-28.
23. Вознюк О. В., Дубасенюк О. В. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід: [монографія]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
24. Вороніна Г.Л. Трикутник партнерства: педагоги – батьки – діти . Основа, 2007. 302с.
25. Воронова С. В. Коуч-технологія для директора школи. *Управління школою*. 2018. №31-33. С. 80-94.
26. Глузман О. В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. *Педагогіка і психологія : Вісник НАПН України*. 2009. № 2 (63). С. 51-60.
27. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*. № 3. 2008. С. 23-30.
28. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
29. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
30. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Іщенко Т. Д., Мельничук Т. Ф., Чуприк Н. В., Анохіна А. П. Етика ділового спілкування. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 344 с.
31. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. *Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ: матеріали наук.-практич. конф.* URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>

32. Дардан Т. С. Комплексні, інтегровані уроки як засіб розвитку креативності школярів. Обдарована дитина. 2013. № 5. С. 17-21.
33. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
34. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://surl.li/wqqd>
35. Деякі питання організації та проведення супервізії: наказ МОН від 18.10.2019 р. №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
36. Дубицкий А.Е., Семенов И.А., Чепкий Л.П. Медицина катастроф. Київ: Здоров'я, 1993. 462 с.
37. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа». Серія «Золота педагогічна скарбничка». 2009. 176 с.
38. Етика ділового спілкування : навч. посібник [Воронкова В.Г. Беліченко А.Г., Мельник В.В., Ажажа М.А.]. Київ: Магнолія, 2006, 2019. 312 с.
39. Європейське мовне портфоліо (методичний посібник). URL: <http://surl.li/eakzd>
40. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення викладання, оцінювання. URL: <https://lenvit.ucoz.ua/ZER.pdf>
41. Зеленська Л. Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). *Молодь і ринок*. № 9(195). 2021 С. 16-20. 28.
42. Зеленська Л. Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Стиль-Издат», 2021. Т. 2. С. 95-98.
43. Ілліна О. В. Проблема вмінь, необхідних для організаторської діяльності вчителя, в історії педагогічної думки. *Вісник Житомирського державного педагогічного університету*. 2018. № 24. С. 63-66.
44. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод. посіб. Київ, 2018. 174 с.
45. Ісаєва Г. Метод проєктів – ефективна технологія навчання. Підручник для директора. Київ : Плеяди. №9-10. 2005. С.4-10.
46. Коберник О. М. Проєктивна педагогіка і національна школа. *Шлях освіти*. 2006. № 7. С. 7-9.
47. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 34-35, ст.458.
48. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60 с.
49. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
50. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996.
51. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 р. № 988-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>
52. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258
53. Копильчук В. Інтегровані уроки як засіб підвищення якості знань учнів. URL: <http://itcm.comp-sc.if.ua/2018/kopylchyk.pdf>.
54. Коротун О. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти. *Інформаційні технології в освіті*. 2016. № 3 (28). С. 117-129.
55. Коханова О. Психологія партнерської взаємодії в освіті: навч.-метод. посіб. К.: Вид-во ПП Щербатих О.В., 2011. 104 с.

56. Кочкурова О. В. Динаміка професійної ідентичності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 12*. Вип. 25 (49). Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. С. 200-205.
57. Кремень В. Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.
58. Куля О.М. Патріотичне виховання школярів на традиціях українського народу // Виховна робота в школі, №2, 2017.с.9
59. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 284 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2250.pdf>
60. Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б., Рузакова Г. Г. Етика ділових стосунків : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 310 с.
61. Лук'янова Л. Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
62. Любчак Н. М. Проектні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. Київ, 2014. Вип. 122. С. 144-150.
63. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 320 с.
64. Максименко С. Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. *Психолог*. 2005. № 1. С. 19-22.
65. Мариновська О. Інтегральна технологія навчання: від теорії до практики. *Початкова освіта*. 2011. № 32 (608). С. 3-5.
66. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : наказ МОНУ від 13.07.2021 №813. URL: <http://surl.li/dyrzc>
67. Мова і міжкультурна комунікація : теорія та практика : колективна монографія / за наук. ред. Н. Сизоненко. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020. 256 с.
68. Мова і міжкультурна комунікація : теорія та практика : колективна монографія / за наук. ред. Н. Сизоненко. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020. 256 с.
69. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>
70. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. *Постметодика*, 2010. № (6)97.С. 2-15.
71. Морзе Н., Базелюк О., Воротникова І., Дементівська Н., Захар О., Нанаєва Т., Пасічник О., Чернікова Л. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників. Ел.фахове видання *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 1-53. Київ, 27-28.09.2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>
72. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень *За медичні права*. Квітень 2011. № 4. С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
73. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
74. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 4. С.36 – 42.
75. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій : методичні рекомендації для позашкільля / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VVlO0D>
76. Основи критичного мислення: метод. пос. для вчителів / О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛПРА, 2016. 156 с.
77. Палько Т. В. Психологічна програма розвитку рефлексії вчителів в умовах післядипломної педагогічної освіти. *Актуальні проблеми психології*. 2014. Т. 1. Вип. 41. С. 163-168.
78. Пантелюк М. І., Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: ЦУЛ, 2020. 224 с.
79. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос/ пер. з англ. Дмитро Кожедуб. 3-тє вид. Київ: Наш формат, 2021. 384 с.

80. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
81. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Київ : Вид. дім «Освіта». 2020. 192 с.
82. Порошенко М. та ін. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
83. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
84. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, № 27, ст.218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
85. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
86. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 31, ст. 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
87. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
88. Редько В.Г. Конструювання змісту шкільних підручників з іноземних мов: теорія і практика: монографія / В.Г. Редько. Київ: Педагогічна думка, 2017. 628 с.
89. Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти : наказ МОНУ від 01.04.2022 №289. URL: <http://surl.li/coorg>
90. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
91. Сак Т. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник Київ: СПД-ФО Парашин І., 2011. 101с. URL: <https://cutt.ly/lnUhQDL>
92. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
93. Скидан М.А., Євдін О.М. , Могильниченко В.М., Горіцький О.В., Жихарєв О.П., Крикун О.М. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / за заг. редак. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
94. Ставкова С. До питання вивчення та використання супервізії як соціальної технології. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. № 3. С. 178-190.
95. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка . К.: ІЗМН, 1997. 232 с.
96. Степаненко О.О. Обґрунтування поняття «тьютор» у освітньо-дослідницькому просторі. *Педагогічні науки*, 2018. С. 198-204.
97. Стрельников В. Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. *Постметодика*, 2010. № (6)97. С. 15-21.
98. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : poradnik для супервізорів (наставників). USAID, 2018. 60 с.
99. Технології професійного розвитку педагогів: методичний poradnik / Упорядники: Тамара Михайлівна Сорочан, Марина Іванівна Скрипник; навч.-метод. посіб.; Держ. вищ. навч. зал. «Ун-т менедж. освіти». Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>
100. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : наказ МОН України від 10.12.2021 р. № 1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
101. Типові освітні програми. URL: <https://bit.ly/3EW5dlM>

102. Товкало М. Залучення батьків і всієї громади до діяльності школи / Хобзей П., Шиян Р. та ін. Освітня політика: З вершин і низин. Львів: ЛОППО, 2010. С. 139–200.
103. Цифрова трансформація освіти і науки [Електронний ресурс] : сайт. URL: <https://bit.ly/3iZgvys>
104. Швець, Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожний вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>
105. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Переклала з анг. Ганна Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.